

## የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ ስትራቴጂያዊ ጠቀሜታ

### 1. መግቢያ

የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ የካፒታል ገበያ የህግና የቁጥጥር ስርዓት መሰረታዊ ክፍል ሲሆን ግልጽነትን፣ የኢንቨስተሮችን ጥበቃ እና የገበያ ተዳግኝነትን ለማረጋገጥ አስፈላጊ ነው። በኢትዮጵያ ውስጥ ይህ አስገዳጅ የህግ ሂደት ሲሆን፣ በአውጭዎች ሰነድ ሙዓላ ንዋዮችን ለህዝብ ሽያጭ ለማቅረብ ወይም ቁጥጥር በሚደረግበት ገበያ ላይ ለመገበያየት ከኢትዮጵያ የካፒታል ገበያ ባለስልጣን ፈቃድ የሚያገኙበት ህጋዊ ስርዓት ነው። ይህ ሂደት ስለ ሰነድ ሙዓላ ንዋዮች እና ስለ አውጭው ጠቃሚ መረጃዎችን ሙሉ፣ ትክክለኛ እና በተገቢው መልኩ እንዲገለጹ የሚጠይቅ ሲሆን ይህም በካፒታል ገበያ አዋጅ ቁጥር 1248/2013 እና ተያያዥ የአፈፃፀም መመሪያዎች መሰረት ይፈጸማል። የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ ቁጥጥር ስርዓትን በማጠናከርና ማጭበርበርን በመከላከል እንዲሁም በበቂ እና ትክክለኛ መረጃ ላይ የተመሰረቱ የኢንቨስትመንት ውሳኔዎችን በማበረታታት በተጻሕፍት ሁኔታ የሚሰሩ እና ተዳግኝነት ላለው የካፒታል ገበያ እድገት ዋና መሰረት ሆኖ ያገለግላል።

በዚህ ጽሁፍ የካፒታል ገበያ የህግ እና የቁጥጥር መሳሪያዎች ከሆኑት ዋነኛ ስለሆነው የሰነድ ሙዓላ ንዋዮችን በኢትዮጵያ የካፒታል ገበያ ባለሥልጣን ማስመዘገብ ስለሚኖረው ፋይዳ ብሎም ለሰነድ ሙዓላ ንዋይ አውጪዎች እና ለኢንቨስተሮች የሚሰጠው ጥቅም ለማብራራት ይሞክራል። በአንጻሩ በአውጪዎች ደረጃ እንደ ድርጅት የሰነድ ሙዓላ ንዋዮችን የምዝገባ መሰፈርቶች ሳያሟሉ እንዲሁም የደንበኛ ሳቢ መግለጫቸውን በባለሥልጣኑ ሳያስጸድቁ አክሲዮን እና ሌሎች ቦንድ እና መሰል ሰነዶችን ለሕዝብ በሚሸጡ አውጪዎች የሰነድ ሙዓላ ንዋይ ገዥው ላይ ሊደረስበት የሚችለውን የገንዘብ ጉዳት ለመቆጣጠር ሊደረግ ስለሚገባ ጥንቃቄ እንዳሰላለን።

**"የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ የመጀመሪያው ዓላማ የኢንቨስተሮች ጥበቃ ነው።"**

### 2. የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ ዓላማ እና የቁጥጥር መሠረት

የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ መሰፈርቶች በካፒታል ገበያ አዋጅ ቁጥር 1248/2013 አንቀጽ 75-78 ላይ የተመሰረቱ ሲሆን የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ለሕዝባዊ የማቅረብ እና የግብይት መመሪያ ቁጥር 1030/2017 ላይ የበለጠ ተብራርቷል። የምዝገባው ዋነኛ አላማዎች የሚከተሉትን ያካትታል።

- የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ የመጀመሪያው ዓላማ የኢንቨስተሮች ጥበቃ ነው። ኢንቨስተሮች በመረጃ ላይ የተመሰረቱ ውሳኔዎችን ለማድረግ ሙሉ፣ ትክክለኛ እና ወቅታዊ መረጃ ስለ አውጪው ድርጅት ሙሉ ቁመና እና ስለ የሰነድ ሙዓላ ንዋዮቹ ማወቅ አለባቸው።
- ሌላው ዓላማ የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ የገበያ ተዳግኝነትን ማረጋገጥ ሲሆን በሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ግብይት የማጭበርበር እና አሳሳች ተግባራትን ከመከላከል ባለፈ ፍትሃዊ የሆነ የካፒታል ተደራሽነትን ያበረታታል።
- የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ ሌላኛው ዓላማ የባለሥልጣኑን ቁጥጥር ማገዝ ሲሆን የካፒታል

ገበያ ተቆጣጣሪ ባለሥልጣን አውጪዎችን እንዲከታተል፣ የይፋ ማድረግ ግዴታዎችን እንዲያስፈጽም እና የገበያ ዲሲፕሊን እንዲያስጠብቅ ያስችለዋል።

### 3. የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ ሂደት ቁልፍ ባህሪያት

የደንበኛ ሳቢ መግለጫ ግምገማ- አውጪዎች የፋይናንስ፣ የሰጋት እና የሰጋት አስተዳደር እንዲሁም የገቢ አጠቃቀምን የሚገልጽ ዝርዝር የደንበኛ ሳቢ መግለጫ ከባለሥልጣኑ ፈቃድ በተሰጠው የኢንቨስትመንት ባንክ ወይም የኢንቨስትመንት አማካሪ አሰርተው ማቅረብ አለባቸው።

አውጪዎች የደንበኛ ሳቢ መግለጫ በባለሥልጣኑ ማስመዘገብ ብቻ ሳይሆን ወደፊት ቀጣይነት ያላቸው ግዴታዎች ወቅታዊ የፋይናንስ ሪፖርት ማድረግን ጨምሮ ድርጅቱ ውስጥ የሚፈጠሩ መሰረታዊ ለውጦች ሲኖሩ ይህንኑ ይፋ ማድረግ አለባቸው።

አዋጁ ሰነድ ሙዓላ ንዋዮችን የማስመዘገብ ግዴታ አውጪው ላይ ቢጥልም እንደ የመንግስት ቦንዶች ወይም በግል ሽያጭ የሚቀርቡ የተወሰኑ ሰነድ ሙዓላ ንዋዮች እና ሌሎችም ባለሥልጣኑ በሚያወጣቸው መመሪያዎች መሰረት ከምዝገባ ነፃ ሊሆኑ ይችላሉ።

ሌላው የአውጪው ሰነዶችን በባለሰልጣኑ ማስመዘገብ ፋይዳ ወደፊት ድርጅቱን የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ገበያ ላይ ለመመዘገብ እንደ ቅድመ ሁኔታ የሚጠቅም መሆኑ ነው። የተመዘገቡ ሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ብቻ ፈቃድ ባላቸው የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ገበያ ላይ ሊመዘገቡ ወይም ሊገበያዩ ወይም ለሕዝብ ሊቀርቡ ይችላሉ።

### 4. የካፒታል ገበያ ባለሥልጣን ሚና

የካፒታል ገበያ አሰራር ተዋንያኑን እና ግብይቱን ለመቆጣጠር በመንግሥት በተቋቋመ ባለሥልጣን መሰሪያ ቤት ቁጥጥር ይደረግበታል። ዓለም አቀፍ የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ተቆጣጣሪዎች ድርጅት (International Organization of Securities Commissions (IOSCO)) የካፒታል ገበያ አሰራርን በተመለከተ የቁጥጥር ዓላማዎችን በሚመለከት የተለያዩ ዓለም አቀፍ መርሆዎችን እና ደረጃዎችን በየጊዜው በማውጣት ይታወቃል። ይህ ድርጅት ለሰነድ ሙዓላ ንዋዮች የቁጥጥር አሰራር ያወጣቸው ዓላማዎች ሶስት ሲሆኑ እነዚህም ለሰነድ ሙዓላ ንዋይ ኢንቨስተሮች ከሌላ መስጠት፣ የግብይት ሥራው ፍትሃዊ፣ ቀልጣፋ እና ግልጽነት የሰፊነብት እንዲሆን ማድረግ እና መዋቅራዊ የአደጋ ስጋቶችን መቀነስ ናቸው። ታዲያ እነዚህ በአለም አቀፍ ድርጅት የወጡ የቁጥጥር ዓላማዎችን ለማሳካት የተደራጀ የካፒታል ገበያ ያላቸው ሃገራት የካፒታል

ገበያ ተቆጣጣሪ ተቋም አቋቁመዋል። ወደ እኛ ሃገር ስንመጣ በሃገር ደረጃ የተደራጀ የካፒታል ገበያ የተቋቋመ በመሆኑ ከላይ የተጠቀሱት አላማዎችን ለማሳካት፣ ገበያውን እና ተዋንያንን ፈቃድ የሚሰጥ እና የሚቆጣጠር ተቆጣጣሪ ባለሥልጣን ማደራጀት አስፈላጊ በመሆኑ የኢትዮጵያ የካፒታል ገበያ ባለሥልጣን በአዋጅ ተቋቁሟል።

የካፒታል ገበያ ባለሥልጣን ሥልጣን እና ተግባር በተመለከተ በአዋጁ አንቀጽ 6 የተዘረዘሩ ሲሆን ባለሥልጣኑ እነዚህም ለሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ገበያ ፈቃድ መስጠት፣ የካፒታል ገበያ አገልግሎት ሰጪዎችን ፈቃድ መስጠት፣ ፈቃድ መሰረዝ እና ማገድ፣ የሰነድ ሙዓላ ንዋዮችን መመዘገብ፣ በሰነድ ሙዓላ ንዋይ ገበያ የሚከናወነውን የምዝገባ እና ከምዝገባ የመሰረዝ ሥራ መቆጣጠር፣ የገበያ እና ግብይት ሥርዓት ክትትል እና ቁጥጥር ማድረግ፣ በገበያው ተሳታፊዎች በሚሰጡ አገልግሎቶች በቴክኖሎጂ እንዲተሳሰሩ ማድረግ፣ እንዲሁም እነዚህን እና ሌሎች ሥራዎች ጨምሮ አዋጁን ለማስፈጸም የሚጠቅሙ ማናቸውንም መመሪያ የማውጣት ስልጣን ለባለሥልጣኑ ተሰጥቶታል።

### 5. ለሕዝብ የሚሸጡ አክሲዮኖችን ማስመዘገብ

የኢትዮጵያ የካፒታል ገበያ ባለሥልጣን ከተቋቋመበት ዓላማ አንዱ በገበያው ሊያጋግሙ የሚችሉ መዋቅራዊ የአደጋ ስጋቶችን መከላከል ነው። ባለፉት በርካታ አመታት በሃገራችን በሕግ እና በተቋም የሚመራ የተማክለ የአክሲዮን ገበያ ባለሙያዎች ዜጎች አክሲዮን ማህበር እናቋቋማለን በሚሉ ግለሰቦች ገንዘባቸው ተበልቶ እንደቀረ ይታወሳል።

ስለሆነም አክሲዮን መግዛት የሚፈልግ ማንኛውም ሰው የሚገዛው ድርጅት አክሲዮኖች በባለሥልጣኑ የተመዘገበ መሆኑን ማረጋገጥ ይገባል። ከላይ ለማየት እንደሞከርነው ድርጅቱ የሚመዘገበው የደንበኛ ሳቢ መግለጫውን በማስመዘገብ ነው። የደንበኛ ሳቢ መግለጫ በካፒታል ገበያ አዋጅ እና ሰነድ ሙዓላ ንዋዮችን ለሕዝብ የማቅረብ እና የግብይት መመሪያ መሠረት ባለሥልጣኑ ፈቃድ በሰጠው አካል የተዘጋጀ እና ስለአውጪው ድርጅቱ ሰፊ መረጃ የያዘ፣ የኢንቨትመንት ፖሊሲ፣ የሀብት ግመታ፣ አዲት ሪፖርት፣ ትርፍ፣ ዕዳ፣ ትልልቅ ኮንትራቶች ካሉት መጠናቸው፣ ኢንቨስት በሚደረግበት ዘርፍ ያሉ ስጋቶች ትንተና፣ የስጋት አሰተዳደር እቅድ እና ሌሎች መሠረታዊ ዝርዝር መረጃዎችን የያዘ ሆኖ አክሲዮን ማህበሩ ይህንኑ ለባለሥልጣኑ አቅርቦ ያስጸደቀ እና ያስመዘገበ መሆን አለበት። ይህ የደንበኛ ሳቢ መግለጫ በአይነቱ በንግድ ህጉ አንቀጽ 447 ከተገለጸው

ዝቅተኛ መመዘኛዎችን ከሚያስቀምጠው መሰፈርቶች በተጨማሪ ከላይ የተዘረዘሩትን ሌሎች የአክሲዮን ማህበሩ ዝርዝር መረጃዎችን የሚያካትት ነው።

አክሲዮን ማህበር የድርሻ ሰነድ(አክሲዮን) ሊገዛ የሚፈልግ ማንኛውም ሰው ከሁሉም አስቀድሞ ድርሻ ስለሚገዛበት ድርጅት በቂ መረጃ እና እውቀት ሊኖረው ይገባል። የአክሲዮን ማህበሩ የደንበኛ ሳቢ መግለጫ በባለሥልጣኑ ሲመዘገብ ለሕዝብ ይፋ የሚደረግ በመሆኑ ገዥዎች ይህንን መግለጫ በቀላሉ ሊያገኙ እና ሊጠቀሙበት ይችላሉ።

ከላይ በተጠቀሱት አዋጅና መመሪያ መሰረት የሰነድ ሙዓላ ንዋይ አውጪ አክሲዮን ማህበራት ለህዝብ የተሸጡና በመሸጥ ሂደት ላይ ያሉ ሰነድ ሙዓላ ንዋዮችን እስከ ህዳር 16 ቀን 2018 ዓ.ም ድረስ በኢትዮጵያ ካፒታል ገበያ ባለስልጣን የማስመዘገብ ግዴታ አለባቸው።

ይህን ተከትሎ ባለአክሲዮኖቻቸው ከሃምሳ በላይ የሆኑ አክሲዮን ማህበራት(የሕዝብ ኩባንያዎች) የደንበኛ ሳቢ መግለጫ በማውጣት በባለሥልጣኑ በማስመዘገብ ላይ ይገኛሉ።

የምዝገባ ሥርዓቱ የአውጪው መረጃዎችን ባለማወቅ አክሲዮን በሚገዙ ሰዎች ላይ ሊደርስ የሚችለውን ኪሳራ ሊያስቀር ይችላል። ይህ የምዝገባ ሥርዓት ግልጽነትን

በመፍጠር የሰነድ ሙዓላ ንዋይ ገበያውን እና ተዋናዮቹን ከጉዳት እና ከውድቀት ለመጠበቅ ይረዳል ተብሎ ይገመታል። ምዝገባ በዓለም አቀፍ ደረጃ ዋነኛው የቁጥጥር መሣርያ እንደመሆኑ ጥቅም ላይ ማዋል መሰረታዊ ጉዳይ ነው። በመሆኑም ህብረተሰቡ የምዝገባ መሰፈርቶችን ሳያሟሉ እና በባለሥልጣኑ ሳይመዘገቡ ለሕዝብ አክሲዮን ከሚሸጡ ድርጅቶች አክሲዮን በመግዛት ጉዳት እንዳይደርስ ዋናቃቂ ሊያደርጉ ይገባል። አክሲዮን ማህበራት በባለሥልጣኑ ምዝገባ ሳያደርጉ የአክሲዮን ሽያጭ ማስታወቂያ በማንኛውም መገናኛ ብዙሃን ማስነገር የተከለከለ መሆኑ በመመሪያው በግልጽ ተደንግጎ ይገኛል። በመሆኑም አክሲዮን ገዥዎች በአውጪው ድርጅት የተዘጋጀውን መግለጫ በመፈተሽ አስፈላጊውን ዋናቃቂ ማድረግ አለባቸው።

### 6. የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ ለገዥው የሚሰጠው ጥበቃ

አክሲዮኖቻቸውን ለሕዝብ ሽያጭ የሚያቀርቡ አውጪዎች ባለሥልጣኑ የምዝገባ መግለጫውን ለመመርመርና ለማጽደቅ አስፈላጊ የሚባሉ መረጃና ሰነዶች ለባለሥልጣኑ ማቅረብ ይጠበቅበታል። ይህም የምዝገባ ሰነዶቹ አክሲዮኖችን ለመግዛት የሚፈልጉ ሰዎች የአክሲዮኑን ትክክለኛ ዋጋ እንዲያውቁ ይረዳል። የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ ግልጽነትን የሚፈጥር እና

በገበያው ላይ እምነት የሚገነባ ስርዓት ነው። የምዝገባው ሌላ ጥቅም የቁጥጥር እና የድጋፍ ማዕቀፍ ማቋቋም እና ጤናማ የግብይት ሥርዓት ለመዘርጋት የሚረዳ እንደሆነ ይታመናል።

ስለዚህ ነባርም ሆነ አዲስ የሚወጡ የድርሻም ሆኑ የእዳ ሰነዶችን ለሦስተኛ ወገን ከመተላለፋቸው በፊት በተቀመጠላቸው የምዝገባ መሠረቶች መሠረት አውጪዎቹ በባለስልጣኑ እና በሂደት በሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ገበያ መመዘገባቸው የሰነዶቹን ትክክለኛ ዋጋ በመወሰን ረገድ የማይተካ ሚና ይጫወታል።

በመሆኑም በአዋጁ አንቀጽ 75(4)(ሀ-ሠ) የተዘረዘሩት ልዩ ሁኔታዎች ካላጋጠሙ በስተቀር ነባርም ሆነ አዲስ ለሕዝብ ሽያጭ የሚቀርቡ ሰነዶችን ማስመዘገብ ግዴታ ነው። በአዋጁ ልዩ ሁኔታዎች ተብለው የተቀመጡት በኢትዮጵያ መንግሥት ለሽያጭ በቀረቡ ሰነዶች፣ በፍርድ ቤት ውሳኔ ወይም ትዕዛዝ በሚሸጡ ሰነዶች፣ መክሰራቸው የታወጀባቸው ኩባንያዎች ሰነዶች፣ በግል ለሽያጭ የሚቀርቡ ሰነዶች፣ እና ባለሥልጣኑ በየጊዜው በሚያወጣቸው መመሪያዎች መሠረት ከምዝገባ ነፃ የሚደረጉ ሰነዶችን ያጠቃልላል።

### 7. የሕዝብ ኩባንያዎችን ሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ምዝገባ እና የሚያስከትለው ውጤት

በመመሪያው እንደተመለከተው የሕዝብ ኩባንያ ማለት አክሲዮን ማህበር ሆነው አክሲዮኖቻቸውን ከሃምሳ ሰው በላይ ሽያጭ ያወጡ ወይም የሸጡትን እንደሆነ ይደነግጋል። በተጨማሪም የሕዝብ ኩባንያ ማለት በሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ገበያ ወይም ባልተማከለ የጠረጴዛ ዙሪያ ገበያ ላይ ሰነዶቹን የሚሸጥ ድርጅት ማለት ነው። ሰነዶቹን ለሕዝብ ሽያጭ የሚያወጣ የሕዝብ ኩባንያ ከሁለቱ ገበያዎች ውጪ አክሲዮን መገበያየት የተከለከለ እንደሆነ የሚያመለክት ሲሆን በሁለቱ ገበያዎች ሰነዶቹን ለሕዝብ ለመሸጥ በቅድሚያ ከማስመዘገብ ውጪ ምንም ዓይነት አማራጭ እንደሌለው ለመረዳት ይቻላል። በዚህ አኳኑ አውጪው ሳይመዘገብም ሆነ ከተመዘገበ በኋላ ሰነዶቹን በሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ገበያ ወይም ባልተማከለ የጠረጴዛ ዙሪያ ገበያ ውጪ መገበያየት የወንጀል ተጠያቂነትን የሚያስከትል ነው።

ከዚህ ጋር በቀጥታ የሚገናኘው የአዋጁ አንቀጽ 106(5) ሲሆን ማንኛውም ሰው ያልተመዘገበ፣ በመንግስት ዋስትና ያልተሰጠው ወይም በዚህ አዋጅ መሰረት በወጣ መመሪያ ከምዝገባ መሰፈርቶች ግዴታ ነፃ ያልሆነ ሰነድ

ሙዓላ ንዋዮች ያወጣ እንደሆነ፣ ኩባር 150ሺ በማያንሰና ኩባር 300ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ፣ እና ከ7 ዓመት በማያንሰና ከ15 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እሴት እንደሚቀጣ ተደንግጎ ይገኛል።

በሌላ በኩል ፈቃድ ከተሰጣቸው የግብይት ሥርዓቶች ውጪ ግብይት ማከናወን ክልክል መሆኑን እና የወንጀል ተጠያቂነትን እንደሚያስከትል የአዋጁ አንቀጽ 106(3) ይደነግጋል። ማንኛውም ሰው ፈቃድ በሌለው የሰነድ ሙዓላ ንዋዮች ገበያ ወይም ያልተማከለ የጠረጴዛ ዙሪያ ገበያ ፈቃድ የሌለው መሆኑን እያወቀ የተገበያየ እንደሆነ፣ ኩባር 100ሺ በማያንሰና ኩባር 150ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ፣ እና ከ5 ዓመት በማያንሰና ከ12 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እሴት ይቀጣል። በአዋጁ አንቀጽ 2(18) መሠረት በሰነድ ሙዓላ ንዋይ መገበያየት ማለት ለራስ ወይም ለሌሎች ሰነድ ሙዓላ ንዋዮችን መሸጥ ወይም መግዛት፣ ማውጣት ወይም ለሽያጭ ማቅረብ፣ ማስቀመጥና መጠበቅ፣ ክፍያ ማጣራትና መፈጸም፣ ማበደር ወይም ማስያዝ፣ ወይም ሌላ ማንኛውም ባለሥልጣኑ በሰነድ ሙዓላ ንዋይ የሚደረግ ግብይት ነው ብሎ የሚወስነውን ሥራ ያካትታል። አክሲዮን ማህበር ሆነው የባለአክሲዮኖቻቸው ቁጥር ሃምሳ እና ከዛ በታች የሆኑትን ጨምሮ ምዝገባ አያስፈልጋቸውም ተብለው በአዋጁ እና በመመሪያው

ከተጠቀሱት በስተቀር በአውጪዎች ለገበያ የቀረቡም ሆኑ አዲስ የሚወጡ ሰነዶች ሳይመዘገቡ በማናቸውም ዓይነት መገበያየት የተከለከለ መሆኑ በመመሪያው ተመልክቶ ይገኛል።

ከዚህ ጋር ተያይዞ የምዝገባ ሂደቱን የሚመሩት በባለሥልጣኑ ፈቃድ የተሰጣቸው የኢንቨስትመንት ባንኮች ወይም ኢንቨስትመንት አማካሪዎች ይሆናሉ። በተጨማሪ በሂደቱ የአንድን አውጪ የምዝገባ ሰነድ ለማዘጋጀት አዲተሮች፣ የሕግ ባለሙያዎች፣ የሀብት ግመታ ባለሙያዎች እንደ ሁኔታው ብድር የመመለስ ብቃት ምዘና አገልግሎት ሰጪዎችም ይሳተፋሉ። በዚህ ሂደት በደንበኛ ሳቢ መግለጫው እንደ አዲት ሪፖርት ያሉ ስራዎች ላይ ሃሰተኛ መረጃዎች ማካተት የወንጀል ሃላፊነትን ያስከትላል። በአዋጁ አንቀጽ 100 እንደተለመከተው ማንኛውም ሰው በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ መንገድ፣ ሌላ ሰው የሰነድ ሙዓለ ንዋዮችን ወይም ሌሎች የተመዘገቡ ማናቸውንም ሰነድ ሙዓለ ንዋዮችን ለመግዛት ቃል እንዲገባ፣ እንዲገዛ፣ ወይም እንዲሸጥ ለመገፋፋት አላማ፤ ወይም የሰነድ ሙዓለ ንዋዮች ዋጋ ባለበት እንዲቀጥል፣ እንዲጨምር፣ እንዲቀንስ ወይም እንዲረጋጋ ለማድረግ ሀሰተኛ ወይም አሳሳች መግለጫ መስጠት እንደሌለበት ይህን የተላለፈ ማንኛውም ሰው ከብር 200ሺ በማያንሰና ከብር 350ሺ

በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ፣ እና ከ7 ዓመት በማያንሰና ከ15 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እሴት እንደሚቀጣ ይደነግጋል።

በአውጪው ሙዓለ ንዋዮች ምዝገባ ሂደት ከባለሥልጣኑ የሚወሰኑ ማንኛውም አስተዳደራዊ ውሳኔዎች እና አለመግባባቶች በይግባኝ ወደ ካፒታል ገበያ አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት ማቅረብ እንደሚቻል እና ፍርድ ቤቱም ጉዳዩን መርምሮ በህግ አግባብ የመሰለውን ውሳኔ ማላለፍ እንደሚችል በአዋጁ አንቀጽ 64 እና ተከታዮቹ ተደንግጎ ይገኛል።

በባለሥልጣኑ የሚደረግ የአውጪዎች ሰነድ ምዝገባ ግልጽነትን ከማሰራጫ ባሻገር ከባንያዎች ስለድርጅታቸው ትክክለኛ ቁመና ለሕዝብ ይፋ በማውጣት እና አክሲዮን ወይም ቦንድ በመሸጥ በካፒታል ገበያ በኩል ከሕዝብ ገንዘብ የሚሰበሰቡበት፣ ገዥዎችም የሚፈልጉትን ድርጅት አክሲዮን ሲገዙ ስለሚገዙት ድርጅት አክሲዮን ሙሉ መረጃ ኖሯቸው እንዲገዙ፣ ገንዘባቸው እንዳይበላ እና ኪሳራ እንዳይደርሱባቸው ለማድረግ ይረዳል። አውጪዎች ስለድርጅታቸው ዝርዝር እና እውነተኛ መረጃ ለሕዝብ ይፋ የሚያወጡ እና በባለሥልጣኑ የሚመዘገቡ መሆኑ ከሕዝቡ ዘንድ የበለጠ ተግማኒነት እና ተመራጭነት እንዲያገኙ በማድረግ ራሳቸውን በየጊዜው እንዲፈትሹ

እድል በመስጠት የሰጋት አስተዳደር እንዲኖራቸው እና ለኪሳራ እንዳይደረጉ ትልቅ ሚና ይጫወታል ተብሎ ይገመታል። በተጨማሪ ምዝገባው ለገበያው ታግማኒነት በመፍጠር በሃገራችን በትክክል የሚሰራ የካፒታል ገበያ እንዲኖር በማድረግ ዘርፉ ለኢኮኖሚው እድገት ከፍተኛ ሚና እንዲጫወት የራሱን አስተዋጾ ያበረክታል። ስለዚህ ሰነዶችን ለሕዝብ ሽያጭ በሚያወጣው ድርጅት በኩል ተገቢው መግለጫ ተዘጋጅቶ ቅድሚያ በባለሥልጣኑ ማስመዘገብ እና ማስጸደቅ የሕግ ግዴታ ሲሆን የተለያዩ ሃሰተኛ መግለጫዎችን በሚጠቀሙ አክሲዮን ሻጮች እና የአክሲዮን ግብይቶች ላይ ጥንቃቄ ማድረግ እንደሚገባ ለመጠቀም እንወዳለን።